

מאמר הילד

לכל יהודי ויהודי, יש נר פנימי, להבה אישית. "נר לכל אחד ואחד", אמרו חז"ל, "נר איש וביתו". בכל בית יש פך שמן גנוז. אומרים לו ליחיד, לבית: גלה את נרך הפנימי, האיש, העולה בקרבך ומאיר מוכך את אור השי"ת בעולם.

גלה אותו, פרסמיהו "פרסומי ניסא" שיהיה נגלה החוצה - לעיניך, כדי שתראהו מוחש וחי. תמיד הינך בשוק, "שוקא דתרמודאי" - עייף, מיואש תחת השגרה והטרדה. שא עיניך, ראה: הגה נרות על חלוני הנפש. אורך הוא. השמן שלך, בעירת נרך, קיים. גנוז. צפון. חתום בחותם. שמוור ומחכה. חלצהו ממסתריו, הפק ממנו אור. זך הוא, כתית למאור. "כי אתה תאיר נרי, ה' אלוקי יגיה חשכי".

מה הוא נר זה. מה היא טיפת שמן זכה ומזוככת זו. מה בתוכי כ"כ טהור ונקי - שנקרא להאיר ולהבקיע זוך ואור.

א

היה היה פעם ילד שמח, עליז, תמים, בלתי מחויב לכללים. טבעי ופשוט, ללא מסכות. משוחרר מן התביעה האנושית להראות בכל רגע פנים אחרות, "לפי הזמנה", בכל עת מסוג שונה. נקי מדרישת הסביבה והסובבים, להעניק להם ארשת פנים, המתאימה לפי המצב עכשיו. הנכונה לפי מה שראוי להיות. פטור מן החוב להעמיד פנים, למתוח שחוק רחב מדאי או לעצרו בכח. לומר מלים או להימנע, הכל לפי הכללים.

היה היה פעם ילד - וזה אתה - שהתהלך תחת השמים וחי באופן טבעי את פנימיותו. צחק כשככה זה היה בתוכו. בכה כשזו היתה מציאותו הפנימית. נע וזע לפי נקודתו האמיתית - השייכת ללבו באותה עת.

וה' אלוקים אמת. בהשי"ת אין שינוי. אורו ית' טבעי ותם, פשוט כהוייתו "בתכלית הפשיטות". כך התגלותו ית' בעולמו ע"י נבראיו: באמת. במציאותם האמיתית, ללא רבב, ללא העמדת פנים, בלי שינוי קל ממה שהוא באמת. בלי להיות 'מה שאני לא'.

השמש, תמיד הינה כפי שהיא. הכוכבים והירח, מאירים אך ורק כפי מציאותם הטבעית. המיית גלי הים - אם בועף או בעליזות, ברעש או דממה; פריחת כל צמח וחיותו של כל חי - הכל כפי האמת המדויקת. כחיוכו ובכיו של ילד תמים וטהור, שאינם יותר או פחות מכפי שהם בתוכו.

נקי הילד. זך, לא בא אל החשבונות הרבים. ישר, כפי שעשאו אלוקים. אמיתי, נכון. אינו מדבר או עושה מה שהוא לא. "אמת ה' לעולם" בוקעת ממנו תמיד בנקיותה. מגלה בבריאה אמת פשוטה.

ב

ויגדל הילד. אל בין חברים הובא, אל ידי הורים ומורים. גלקח מגן עדן של תמימות - אל אנשים גדולים וגבוהים, הצובטים בלחי שלו, עיניהם זועפות לפעמים, ועושים בו את מה שעשו בהם.

שם, כנגם בין ענקים, חייב לשלם כדי לקבל. צריך להיות דבר-מה כדי לזכות שיביטו בו. כללים חדשים נוצרים בחייו, אלה וכאלה, וחייב לעשותן. צו, כלל, מבחן, סדר נוקב - ואוי אם ישתמט מן הכללים הנוקשים. אוי אם ישאר לחיות כפי מה שהוא. כפי שקיימים החיים בתוכו.

החיים תובעים. מספקים את שלהם רק למי שנענה לדרישותיהם, בלא להתחשב במהותו הפנימית. מבחן הילד שהנה נקבעו בחייו 'תבניות' ("קעסטלך") לא לו. אם חפץ שרידה, אם עוד יש בו תקוה לקבל מלה טובה ומעורדת - אין לו ברירה כי אם לחיות ולהיות בהם. אם גדולות ה'תבניות' - יתרחב כפי מידתן, ימתח עצמו עד קריעה, עד בלי כח. אם צרים המה כצינוק - יצטמצם ויתכווץ עד כאב. מה לעשות, אלו הם החיים.

החיצוניות תובעת ללא הרף, להסדיר תמיד "חלון ראוה" ראוי, אף שהחנות ריקה. הסחורה אשר תוצב בו, תהיה מה שתהיה - עליה להתאים לדרישה החיצונית. אף כי המצב בפנים הינו אחר לחלוטין.

הלכה אפוא הפנימיות הנקיה ונעשתה גנוזה במעמקים. כך שמן זך וטהור, אגר אורו ונעשה שכוח. קבור עמוק. אינו מאיר עוד. ללא רחמים, הורחקה

המציאות הפנימית, הטבעית, האמיתית - מעל פני החיים. העולם מראה לה פנים זרות ומנוכרות, אינו מניח לה להתבטא בטבעיות.

'אני' חיצוני אחר, קם והשתלט על האני האמיתי. על הילד. כבר אינם אחד. נעשה ה'אני' הפנימי, הילד התם, בוש ונכלם מלהיגלות. מה טוב שאפשר לו להעמיד פנים. לציירם ולעוות אותם לפי המצב הנדרש. להשתיק את הפה או להניע אותו בכח - ע"פ הכלל. בלי לחרוג, בלי להעיז לשוב על המעות. להיות כבול, כאילו מרצון, להיות תמיד מה ש'הם'.

וה' אלוקים אמת. בהשי"ת אין שינוי. אורו ית' טבעי ותם, פשוט כהוייתו בתכלית הפשיטות. כך התגלותו ית' בעולמו ע"י נבראיו: באמת. במציאותם האמיתית, ללא רבב, ללא העמדת פנים, בלי שינוי קל ממה שהוא באמת. אין מציאות אלוקית שהיא אחרת מכפי שהיא. אין רוחניות נקיה שהינה באופן שהיא לא.

ג

לא כבה האור הפנימי. קיים, גנוז. כי השי"ת 'מגן אברהם', שומר על נקודתו הפנימית של כל אחד, לבל יכבה במעמקיו זיק האמת. לבל יעלם הניצוץ הנצחי. הילד הטהור. אני.

טעות לחשוב שה'ילד' היא מציאות שהיתה רק בעבר. מציאות רוחנית אינה חולפת. רק הפכה להיות פנימית יותר, חבויה יותר. (כפי שצדיקים השתבחו בעצמם לאמור: עודני ילד. עודני וולד. עודני נשמה טרם רדתה לעולם.) כל נפש מכילה בתוכה הכל, גם את מצב הילד, שעודנו מיידל ומצפה לחיות את הפנימיות הטהורה - שעדיין לא מתה.

לפעמים בא לנגד עיני אדם מבוגר - ילד טהור, מלא חן, זך, אמיתי, נכון, מדויק. נפש המבוגר יוצאת אליו, לא ידע מה היה לו. תדיר הרי הוא כ"כ קשה וזר לסביבתו, והנה נעשה רך. ניגש המיואש, נפול פנים, עייף מהעמדת-פנים, שבע-כשלונות - וגוחן מלא קומתו עד הילד הקטן, הנעים. כמי שיבש גרונו מצמא ונכפף לגמוע מן המעיין.

והפעוט נבוכ, נרתע, אינו יודע מה יחפוץ האיש. על מה ולמה הנמיק עצמו פתאום - ה"אבא" הזה. כמו מגדל גבוה שנפל תחתיו. מה מושך את לבו להיות רך ורך כזה. אצבעותיו הפצועות, חסרי הכח להמשך מלחמת החיים - צובטות בלחי הרך, החדש. מתנוצץ חיוך של אמת על הפנים היבשות. מן המעמקים זרח ועלה החיוך הזה.

נהר של געגוע נשפך מתוכו. נעשה משתאה אל נוכח המציאות הטהורה והזכה - אשר טרם ידעה שקר. נמשך אל אמת פנימית, שעדיין משוטטת במחוזות שלה - בלי להיבנות 'על פי הזמנה'. פך שמן טהור הוא זה. שלהבת שעדיין עולה מאליה, על מגורה טהורה - ולא נגנזה, ולא נחתמה.

גם כי תש וכשל כח הסבל של המבוגר, תדיר ישמח למצוא רוויה בנפשו למראה צעיר, שנחלת החיים עוד בו מרצדת, מרקדת. ולא ידע כי ילדו הפנימי שבתוכו הוא הניעור בכל עת שמגיע מולו ילד (כמאמר הבעש"ט, שכל מה שיראה אדם חוצה לו - אינו אלא השתקפות של הנעשה בפנימיותו).

ישן הוא, הילד הפנימי, בצינוק שיצקת לו - לשם דחקוהו ללא חמלה. כבול שם, בחושך. רעב, צמא, מחכה לשוב ולהיות מה שהוא, כלומר: מה שאתה באמת.

בוכה ללא מלים על שנים ארוכות של 'להיות מה שאני לא'. שנים ארוכות שבהן היה מה שנחשב 'כן' בעיני אחרים. איך לא ירעד וירטט כאשר לפתע מגיע אל חלונו הצר, פני ילד זך ורך, המשקף אותו כבבואה בהירה. כיהודי בשבי הרואה לפתע פנים יהודיות מביטות אליו מבין החרכים האטומים, שניעור בו ביותר הרצון לצאת לחופשי. איך לא יזוע בהתרגשות, ילדך הפנימי, בהתנוצץ מולו נקודת אמת זכה מן הזכה. מגביה ראשו המתוק ומציאותו האמיתית ניעורה בך לחיים.

ואתה, הבוגר - המשרת את כולם חוץ מאת עצמך - נושא הלאה עיניים אל הילד הקטן החיצוני, בן או נכד, להאיר פניך אליו ולא אל תוכך. שוב מתעסק הרבה מדאי בהוא ולא בך. תחת זאת שתשוב כבר להיות מה שאתה. להיות ילד. אמיתי, נכון.

תטעה להרנין לבך ברגש מול ילד - שלא בא כי אם לעורר בך את הילד שבך. את מציאותך. את טוהר נקודתך. הארץ פניך אליו, מצאת בו נועם מתיקות - ולא ידעת כי יש בך ילד, היא מציאותך הפנימית - המחכה לבכות ממך את בכיו, לחייך בך את חיוכו, להזיל מעיניך את דמעתו, לשתוק דרכך את שתיקתו. לומר מפיד את המלה 'שלו', כלומר המלה האמיתית שלך. לעשות בידך את המעשה שלו. וטוב הוא, ה'אתה' האמיתי - ויהודי הוא, ונקי וזך ומתוק וראוי וטוב והגון ויפה ונאצל.

"שבעים שמות קרא לישראל... נקרא נער שנאמר 'כי נער ישראל ואוהבהו'. נקרא רך שכן הוא אומר כי 'בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי'. נקרא ילד שנאמר 'ילד שעשועים'. נקראו ישרים שהולכים בישרת לבם בדרכי המקום. נקראו תמימים שכן הוא אומר 'ותמימים יוותרו בה'". (מדרש שה"ש זוטא).

אין צורך לחפש בחוץ, להתגעגע אל הבלתי קיים - הנרתע, כי אינו שלך כלל וכלל. אין צורך לחבוק טוהר מתוק לא לך. בתוכך הכל. שוב להתיידיד עם עצמך, עם פנימיותך. מציא בחיך שמחת חיים תמימה, אושר של ילד.

חיה את חיך, ילד פנימי, היה מה שאתה. גש כבר אל חלקך בתורה, יהיה אשר יהיה, אבל שלך. קיים את מצוות ה' כפי רגש טבעי לך. אל' תתבייש ותשתתק. אל תיבהל, אתה צודק. אל תחשוש. בכה כשכואב, צחק כששמח. תן לבך אל מה שעובר עליך, תן לבך מלים ואמור אותן. שורר את השיר שלבך שר. שיר סתם, שאף פעם לא נגמר. שמבטא את הצליל שהלב מבקש לומר. לעולם לא מאוחר. אף פעם לא נסגר. נשום את נשימתך - נר ה', נשמת אדם.

הנפש הפנימית משוועת ומשתוקקת אל אמת נקיה, נכונה, מדויקת. לפיכך מוצאת מנוח והשלמה אך ורק בתורה ובמצוות שהם המציאות הכי אמיתית בבריאה. הדבר הכי יציב, הכי מדויק - שאינו משתנה לעולם. לעומת זאת - כל מה שנוגד את הקדושה, הינו השקר המתעתע ביותר עלי אדמות. הערפל הכי דמיוני. לכן כל נתק קל ח"ו - ואפילו מענין דרבנן שהינו כהררים התלויים בשערה - הרי הוא ערפל ומבך את הנפש. כי הזוך הפנימי, האמיתי והמדויק,

הילד התם - חש מאד את השיבוש וההפרעה בחיבור המרגיע אל מעיין האמת הברורה. את הילד אי אפשר לשקר.

התורה"ק היא אמת הבריאה. תכנית היצירה - בה הביט הקב"ה ועל פיה ברא. לכל נשמה, האות שלה בתורה, שורש הוייתה, מציאותה האמיתית והנכונה. האות היא הידיעה הפנימית מה ה' אלקי חפץ ממני, עבור מה בראני תחת השמש. לשם מה עשאני כפי שאני ולא כפי הזולת. אות היא ביני לקוני - וזר לא יבוא בסוד שלנו.

איכבה תזנח משלום נפשי, להתעלם מן האמת שלי. להיות אותות ואותיות זרים, לא לי. לחיות חיים של אחרים. פריחה לא פריחה, מנותקת מן השורש הפנימי, קרועה מן האות שלי בתורה. כמו פרח מלבלב שנקטף מגבעולו והושם בעציץ נאה מאד - לשמח לרגעים במראה נחמד, אך מחר לנבול וליפול שם אין אונים.

אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא. אתה בראתה. אתה יצרתה. אתה נפחתה בי. עדות מהימנה היא על אלקותך, מהות יקרה בעלת חיים.

הגבה את ילדך הפנימי, והיה אותו. בקש ממנו סליחה על שבמשך שנים ארוכות התעלמת ממנו, כמו דרכת עליו. ניסית להכחיש את קולו, אך לעולם לא היית חופשי מקיומו כך. סערה פנימית שגעשה כך וממך, מן הילד באה. קולו הוא זה, צורח ברוגזה. כציפור שגזלו ממנה את החירות ומכה בכנפיה.

ה

מבוגר אתה, אבל למד עצמך לחיות את בגרותך המבורכת עם הילד שבך. עם האמת שבו, שבך. עם התכונות הטובות: הסקרנות, ההתחדשות, התמימות, ההכנעה, הפשטות, העירנות.

"ילד" היא לידה תמידית. התחדשות רעננה רגע אחר רגע. כל רגע בודד, חדש הוא. טבעי, טרי, עתה בא. "אלד" היא אמירה ע"ש העתיד - אך "ילד" היא לידת הווה. חדש תמידי. מציאות בלתי מתיישנת, כי מתחדשת ללא הרף. מהותו של ילד היא סוד התקווה וההתחדשות. פני כרוב, פני תינוק, מעל ארון ברית ה' בבית המקדש. פנים אמיתיות, פני מלאך. במקדש הפנימי של כל

יהודי, בקודש קדשים של כל נשמה ובית - פני כרובים טהורים, פני ילד. [ילד' (עם התיבה) בגימ' שם הוי"ה (במילוי אלפין, הנקרא שם מ"ה).]

"הילד מסכן וחכם, רומז על הצדיק - שמחזיק עצמו במעט, וילד, שדומה בעיניו באלו הוא עדיין ילד" (עבודת ישראל, אבות ד). היה הרר"ב מפרשיסחא זי"ע אומר עה"פ 'טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל' - שהעיקר שיהיה האדם מחודש בכל עת. כי עבור זה נקרא היצה"ר 'מלך זקן' - משום שהוא מזקין ומיישן את הכל. והיצר טוב נקרא ילד מסכן - משום שהוא ילד ומחדש בכל יום דבר חדש. והיצר טוב נקרא גם מסכן - לסימן הכנעה, ומזה בא השמחה וההתחדשות (שיח שרפי קודש ח"א, אות קפ"ו).

"וע"כ הזהיר רבנו זכרוננו לברכה מאד מאד וצעק בקול גדול לבלי להיות זקן חם ושלום וכו'... אבל המקרבים להצדיק האמת שהוא בחינת זקן דקדשה, הם נזהרים לבלי ליפול ח"ו לידי זקנה לעולם. ואיך שהוא איך שעובר על האדם בכל יום, הם מאמינים שכל יום יום שבא לעולם הוא ענין חדש לגמרי. כי השם יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית" (ליקו"ה ברכת השחר ה).

"ושמעתי מאא"ז מו"ר זצלה"ה פי' המשנה הלומד ילד כו' והלומד זקן כו' פי' ילד בהתחדשות שלא נתיישן אצלו כו' וז"ש באברהם אע"ה שהזקין ועכ"ז הי' כל ההארות אצלו בהתחדשות... חוץ לטבע יש תמיד התחדשות, כי חיות ה' שיש בכל דבר הוא תמיד חדש... מי שמדבק המעשה בהשורש יש לו התחדשות תמיד ומשבח תמיד להשי"ת כאילו ברגע זו נברא מחדש" (שפ"א חיי שרה תרל"א)

וכבר נתנבא זכריה הנביא (פרק ח) על ימות הגאולה העתידה: "כה אמר ה' צבא'ות. עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרוב ימים. ורחובות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה". רימזו לומר בזה, שהילדים והילדות המשחקים, הם הינם הזקנים והזקנות היושבים ברחובות העיר הקדושה - היינו שגם הם יחיו את חייהם בהתחדשות וחיות, בדביקות נצח בשורשם הפנימי האמיתי. קם בהם הילד ויחי.

נר לכל אחד, נר איש וביתו. כל אחד והנר שלו. כל אחד כפי מה שהוא באמת. כלל רגל מן השוק התובע, המובע, ההומה ודורש - ובוא לך אל למטה מעשרה טפחים שלך. יהי זאת אפילו על פתח הבית, השגה נמוכה, אבל במבעיות. בנר שלך. כי זה האור שלך. זו השלהבת המיוחדת אך ורק לך.

אל תלך בגדולות ממך. "וכי לאורה הוא צריך... אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל".

היה עד נכון. מדויק. אמיתי. ילד.